

به نام خدا

برنامه زمان بندی

دوازدهمین همایش بین المللی فلسفه دین معاصر

«مسئله شرّ در اندیشه جدید و اسلامی»

۲۵ و ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۳

تهران، دانشگاه شهید بهشتی

۰۳۲۴۰-۵۶۸۸۹

روز اول: سه‌شنبه، ۲۵ اردیبهشت ۱۴۰۳

پذیرش ۸:۰۰ تا ۸:۱۵

افتتاحیه | ۸:۱۵ تا ۹:۱۰

حضور: سالن استاد شهریار مرکز همایش‌های بین‌المللی | مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1

قرآن و سرود - ۸:۱۵ تا ۸:۳۰

سخنرانی رئیس دانشکده ادیان و الهیات دانشگاه شهید بهشتی (دکتر مرتضی مهدوی) - ۸:۳۰ تا ۸:۵۰

سخنرانی دبیر علمی همایش (دکتر حمیدرضا آیت‌اللهی) - ۸:۵۰ تا ۹:۱۰

استراحت - ۹:۱۰ تا ۹:۳۰

نشست اول: نظریه‌های عدل الهی			
حضور: سالن استاد شهریار مرکز همایش‌های بین‌المللی		مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1	
دبیر نشست: عبدالرزاق حسامی‌فر		زمان: ۹:۳۰ تا ۱۰:۴۵	
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	رضا نقوی	«تحقق‌ناپذیری بهترین جهان ممکن» به‌مثابه پاسخی برای «مسئله شر» و نقد ویلیام رو بر آن	۹:۳۰ تا ۹:۴۵
۲	شبنم فرجی	مسئله شر در نسبت با خوانش الهیات فمینیستی از صفات الهی	۹:۴۵ تا ۱۰:۰۰
۳	محمدرضا معینی	«تنویدسه عوض» و چالش فلسفی-الهیاتی «اشتراط رضایت»	۱۰:۰۰ تا ۱۰:۱۵
۴	عبدالرزاق حسامی‌فر	سازگاری وجود شرور در عالم با عدل الهی	۱۰:۱۵ تا ۱۰:۳۰
پرسش و پاسخ			۱۰:۳۰ تا ۱۰:۴۵

2 nd Session			
in-person: Parvin E'tesami Hall, International Conference Center		online: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-2/1/en	
Chair: Mahdi Saatchi		Time: 9:30 – 10:45 (Tehran Time)	
No.	Presenter	Title	Time
1	Yaser Mirdamadi	The Divine Hiddenness Argument against the Divinity of the Qur'an, a Formulation and Critique	9:30 – 10:00
2	Mahdi Saatchi	The Correlation between the Concept of Evil and the Idea of God	10:00 – 10:30
Q&A			10:30 – 10:45

استراحت - ۱۰:۴۵ تا ۱۱:۰۰

نشست سوم: شبکه مسئله‌ای شرّ			
حضوری: سالن استاد شهريار مرکز همایش‌های بین‌المللی		مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1	
دبير نشست: حميدرضا آيت‌اللهی		زمان: ۱۱:۰۰ تا ۱۲:۱۵	
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	محسن جوادی	پاسخی به مسئله تقارن خدای خیر و شرّ	۱۱:۰۰ تا ۱۱:۱۵
۲	صدرا تقی‌پور و عباس اسکوئیان	شرّ اخلاقی از منظر انسان‌شناسی زیستی	۱۱:۱۵ تا ۱۱:۳۰
۳	محمدحسن فیروزبه	کاربست الگوی استنتاج از راه بهترین تبیین در داوری میان دو نظریه «انتصاف و عوض» و «نسبی و عدمی بودن شرّ»	۱۱:۳۰ تا ۱۱:۴۵
۴	حمیدرضا آیت‌اللهی	شرّ چیست؟ چگونه مصداق‌های آن را تشخیص دهیم؟	۱۱:۴۵ تا ۱۲:۰۰
پرسش و پاسخ			۱۲:۰۰ تا ۱۲:۱۵

4 th Session			
in-person: Parvin E'tesami Hall, International Conference Center		online: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-2/1/en	
Chair: Muhammad Legenhausen		Time: 11:00 – 12:15 (Tehran Time)	
No.	Presenter	Title	Time
1	Muhammad Legenhausen	Evil, Evidence, and Explication	11:00 – 11:20
2	Kayhan Ali Özaykal	Possible Worlds and Divine Justice and Mercy	11:20 – 11:40
3	Yasser Hashemi & Ahmad Valiee Abarghoee	Critical Analysis of Schellenberg's Hiddenness Argument as an Instance of the Problem of Evil Based on Philosophical Foundations of Avicenna	11:40 – 12:00
Q&A			12:00 – 12:15

ناهار و نماز - ۱۲:۱۵ تا ۱۴:۰۰

نشست پنجم: مسئله شرّ و حکمت متعالیه			
حضوری: سالن استاد شهريار مرکز همایش‌های بین‌المللی		مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1	
دبير نشست: مصطفی شهرآیینی		زمان: ۱۴:۰۰ تا ۱۵:۱۵	
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	حوران اکبرزاده	رویکرد خیرانگارانه به رنج و ابتلاء اولیاء الهی در نسبت با خداوند (با نگرش حکمت متعالیه)	۱۴:۰۰ تا ۱۴:۱۵
۲	نسرین سراجی‌پور	بررسی انتقادی مقاله ویلیام آر درباره رنج نژادی بانگاهی به آرای نوصدراییان	۱۴:۱۵ تا ۱۴:۳۰
۳	مهدی عباس‌زاده و زینب شکری	تأثیر شرّ بر باور دینی و پیامدهای معرفت‌شناختی آن	۱۴:۳۰ تا ۱۴:۴۵
۴	مصطفی شهرآیینی	بررسی و تحلیل هستی‌شناسی مرگ اختزالی از جهت خیر و شرّ در نظام احسن در اندیشه ملاصدرا	۱۴:۴۵ تا ۱۵:۰۰
پرسش و پاسخ			۱۵:۰۰ تا ۱۵:۱۵

6 th Session			
in-person: Parvin E'tesami Hall, International Conference Center		online: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-2/l/en	
Chair: Rohollah Fadaei		Time: 14:00 – 15:15 (Tehran Time)	
No.	Presenter	Title	Time
1	Fatma Yildiz	Babanzade Ahmet Naim's Ideas About the Concepts of "Goodness" and "Evil"	14:00 – 14:20
2	Krzysztof Piętak	An Objection ad hominem Against the Argument From Evil	14:20 – 14:40
3	Daniel Molto	Human Freedom, Sovereignty and Moral Evil	14:40 – 15:00
Q&A			15:00 – 15:15

استراحت ۱۵:۱۵ تا ۱۵:۳۰

نشست هفتم: مسئله شر در اندیشه اسلامی (۱)			
حضور: سالن استاد شهريار مرکز همایش های بین المللی		مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1	
زمان: ۱۵:۳۰ تا ۱۶:۴۵		دبیر نشست: غلامحسین خدري	
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	مجید احسن	ارزیابی نزاع برخی فلاسفه و متکلمان در باب اقلی یا اکثری بودن شرّ	۱۵:۳۰ تا ۱۵:۴۵
۲	کریم جعفری و محمدتقی سبحانی	بررسی مسئله شرّ از دیدگاه دو فیلسوف خداباور غرب (آگوستین و لایب نیتس) و نقد آن بر اساس معارف و حیانی	۱۵:۴۵ تا ۱۶:۰۰
۳	امیرعلی دوستعلی و سیده فاطمه نیک سیمما	بررسی تعارض شرّ و خیریت الهی بر مبنای تفکیک دو ساحت هستی شناختی و معرفت شناختی در اندیشه ابن سینا	۱۶:۰۰ تا ۱۶:۱۵
۴	غلامحسین خدري	معقول ثانی فلسفی شرور مقدمه ای بر الهیات شرّ	۱۶:۱۵ تا ۱۶:۳۰
۱۶:۳۰ تا ۱۶:۴۵ پرسش و پاسخ			

8 th Session			
in-person: Parvin E'tesami Hall, International Conference Center		online: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-2/l/en	
Chair: Reza Akbari		Time: 15:30 – 16:45 (Tehran Time)	
No.	Presenter	Title	Time
1	Mugees UL Kaiser	Problem of Evil as a Case Study on the Distinction between Muslim Theology & Neoplatonism	15:30 – 16:00
2	Franco Manni	Privatio Boni instead of Free Will Defense	16:00 – 16:30
Q&A			16:30 – 16:45

استراحت ۱۶:۴۵ تا ۱۷:۰۰

Keynote Speaker: William Hasker | **Chair:** Rasoul Rasoulipour
Time: 17:00 – 18:15 (Tehran Time)
online: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1/l/en | **in-person:** Parvin E'tesami Hall

روز دوم: چهارشنبه، ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۳

نشست اول: مسئله شرّ و علوم جدید			
مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1		حضوری: سالن ناصر خسرو، دانشکده علوم انسانی	
دبیر نشست: جلال پیکانی		زمان: ۸:۰۰ تا ۹:۱۵	
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	جلال پیکانی	هوش مصنوعی و استدلال به سود پیدایش قسمی جدید از مسئله شر	۸:۰۰ تا ۸:۱۵
۲	فائزه ناطق	شرّ؛ نظام‌واره‌های نوحاسته و فرآیندهای آشوبناک	۸:۱۵ تا ۸:۳۰
۳	جواد نوائی	نظریه جورج الیس در مسئله وحی بر مبنای مکانیک کوانتوم	۸:۳۰ تا ۸:۴۵
۴	میثم سفیدخوش	نهاد عالی علم و مسئله الهیاتی شرّ؛ مسائل و مقولات بنیادین	۸:۴۵ تا ۹:۰۰
پرسش و پاسخ			

نشست دوم: مسئله شرّ و آموزه‌های قرآنی			
مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-2		حضوری: سالن امیرکبیر، دانشکده علوم انسانی	
دبیر نشست: مهدی اصفهانی		زمان: ۸:۰۰ تا ۹:۱۵	
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	قاسم درزی و مائده بنی‌طالبی	نسبت خشونت با شرّ در قرآن	۸:۰۰ تا ۸:۱۵
۲	محمدحسین شیخ شعاعی	ماهیت شرّ در قرآن کریم بر اساس نظریه نیاز بنیادین به ارزش مندی	۸:۱۵ تا ۸:۳۰
۳	احمد کریمی	انسان عاری از ابتلا به شرور: تحلیلی از نگره «معافین» در روایات امامیه	۸:۳۰ تا ۸:۴۵
۴	مهدی اصفهانی	تفسیر شرّ در قرآن و روایات متقدم حدیثی شیعی در پرتو تفکیک امر و خلق	۸:۴۵ تا ۹:۰۰
پرسش و پاسخ			

استراحت ☕ = ۹:۱۵ تا ۹:۳۰

نشست سوم: مسئله شرّ و فلسفه اخلاق			
مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1		حضوری: سالن ناصر خسرو، دانشکده علوم انسانی	
دبیر نشست: محسن جاهد		زمان: ۹:۳۰ تا ۱۰:۴۵	
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	مهدی اخوان	شرارت اخلاقی و تحلیل فلسفی و قرآنی آن	۹:۳۰ تا ۹:۴۵
۲	امیرحسین خداپرست	آیا نباید درد و رنج حیوانات را به شمار آورد؟	۹:۴۵ تا ۱۰:۰۰
۳	امیر صادقی	پرسش از انسان و مسئله آگزستانسیال شرّ	۱۰:۰۰ تا ۱۰:۱۵
۴	محسن جاهد	شرّ اخلاقی و معنای زندگی در عالم حیوانات	۱۰:۱۵ تا ۱۰:۳۰
پرسش و پاسخ			

نشست چهارم: مسئله شر و فلسفه معاصر			
مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-2 حضوری: سالن امیرکبیر، دانشکده علوم انسانی			
دبیر نشست: رسول رسولی پور			
زمان: ۹:۳۰ تا ۱۰:۴۵			
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	مسعود طوسی سعیدی	پوچی عمیق زندگی ناشی از شر سیستماتیک به مثابه شری علیه خداناباوری؛ بررسی انتقادی دیدگاه یوجین ناگاساوا و تکمیل آن از منظر مسئله فلسفی معنای زندگی	۹:۳۰ تا ۹:۴۵
۲	حسین خطیبی	نقدی بر استدلال شر دینی مبتنی بر شرور تجویز شده در قرآن	۹:۴۵ تا ۱۰:۰۰
۳	غزاله حاجتی	مسئله شر: مارتین در مقابل فرناندز	۱۰:۰۰ تا ۱۰:۱۵
۴	رسول رسولی پور	تحلیل نقد مایکل ری بر دو صفت تعالی و عشق الهی در برهان اختفای الاهی جان شلنبرگ	۱۰:۱۵ تا ۱۰:۳۰
پرسش و پاسخ			
۱۰:۳۰ تا ۱۰:۴۵			

استراحت ● - ۱۰:۴۵ تا ۱۱:۰۰

نشست پنجم: مسئله شر در هنر و ادبیات			
مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1 حضوری: سالن ناصر خسرو، دانشکده علوم انسانی			
دبیر نشست: امیرعباس علیزمانی			
زمان: ۱۱:۰۰ تا ۱۲:۱۵			
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	سیدامیررضا مزاری	رنج، روایت و معنا	۱۱:۰۰ تا ۱۱:۱۵
۲	رامتین شهبازی	تحلیل بیماری/طبیعت به مثابه شر در سینما بر اساس آرای لوتمان	۱۱:۱۵ تا ۱۱:۳۰
۳	روح اله سوری	رنج به مثابه پیشران به خوشی های فراتر	۱۱:۳۰ تا ۱۱:۴۵
۴	امیرعباس علیزمانی	از رنج تا گنج (رنج معنابخش از دیدگاه مولانا جلال الدین)	۱۱:۴۵ تا ۱۲:۰۰
پرسش و پاسخ			
۱۲:۰۰ تا ۱۲:۱۵			

نشست ششم: مسئله شر در اندیشه اسلامی (۲)			
مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-2 حضوری: سالن امیرکبیر، دانشکده علوم انسانی			
دبیر نشست: محمدمهدی جندقیان			
زمان: ۱۱:۰۰ تا ۱۲:۱۵			
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	نازنین جلیلی	مواجهه علی شریعتی با مسئله شر	۱۱:۰۰ تا ۱۱:۱۵
۲	زهرا درخشانی و افلاطون صادقی	توجیه مسئله شر دینی با هدف ترجیح اخلاق سکولار بر اخلاق دینی	۱۱:۱۵ تا ۱۱:۳۰
۳	اردشیر محمودی	بررسی دو تفسیر (عدمی و وجودی) درباره شر	۱۱:۳۰ تا ۱۱:۴۵
۴	محمدمهدی جندقیان	پیوندهای چهارگانه «شر» و «دین» از منظر ملحدان جدید	۱۱:۴۵ تا ۱۲:۰۰
پرسش و پاسخ			
۱۲:۰۰ تا ۱۲:۱۵			

ناهار و نماز - ۱۲:۱۵ تا ۱۴:۰۰

نشست هفتم: مسئله شر در فلسفه کلاسیک			
حضوری: سالن ناصر خسرو، دانشکده علوم انسانی مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1			
دبیر نشست: حسین هوشنگی			
زمان: ۱۴:۰۰ تا ۱۵:۱۵			
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	هدایت علوی تبار	نقدهای جان ککس به سه تفسیر اصلی از شر اخلاقی	۱۴:۰۰ تا ۱۴:۱۵
۲	محمدکاظم فرقانی	چالش‌های راه‌حل ارسطویی مسئله شر	۱۴:۱۵ تا ۱۴:۳۰
۳	مهدی محسنی	مسئله شر در اندیشه متأخر ویتگنشتاین	۱۴:۳۰ تا ۱۴:۴۵
۴	حسین هوشنگی	شر اخلاقی و فرهنگ از دیدگاه کانت	۱۴:۴۵ تا ۱۵:۰۰
پرسش و پاسخ			

نشست هشتم: شر آگزیستانسیالیستی			
حضوری: سالن امیرکبیر، دانشکده علوم انسانی مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-2			
دبیر نشست: قدرت‌الله قربانی			
زمان: ۱۴:۰۰ تا ۱۵:۱۵			
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	عاطفه مروی	واکوی مسئله شر از چشم‌انداز معنای زندگی	۱۴:۰۰ تا ۱۴:۱۵
۲	سید شهاب‌الدین حسینی	تبیین متفاوت مسئله شرور از دیدگاه استاد مطهری و لایب‌نیتس	۱۴:۱۵ تا ۱۴:۳۰
۳	اکبر قربانی	تبیین هستی‌شناختی شرور با توسل به مفهوم نسبت الهی	۱۴:۳۰ تا ۱۴:۴۵
۴	قدرت‌الله قربانی	مسئله شر و محدودیت‌های بشری ما	۱۴:۴۵ تا ۱۵:۰۰
پرسش و پاسخ			

استراحت - ۱۵:۱۵ تا ۱۵:۳۰

نشست نهم: کاربردهای عملی مسئله شر			
حضوری: سالن ناصر خسرو، دانشکده علوم انسانی مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1			
دبیر نشست: نعیمه پورمحمدی			
زمان: ۱۵:۳۰ تا ۱۶:۴۵			
ردیف	سخنران	عنوان	زمان
۱	سیده زهرا رشیدی‌فرد	استعاره جورچین: استعاره‌ای کارآمد در طرح مسئله شر برای نوجوانان و پاسخ به آن	۱۵:۳۰ تا ۱۵:۴۵
۲	سید محمود نجاتی حسینی (خراسانی)	شر جامعه‌ای: نگاهی به شر از منظر فلسفه اجتماعی دین و اخلاق و الهیات سیاسی-اجتماعی	۱۵:۴۵ تا ۱۶:۰۰
۳	امیدرضا جانباز	فاصله نظر تا عمل در مواجهه هابرماس با مسئله شر	۱۶:۰۰ تا ۱۶:۱۵
۴	نعیمه پورمحمدی	آیا معلولیت شر است؟	۱۶:۱۵ تا ۱۶:۳۰
پرسش و پاسخ			

10 th Session			
in-person: Amirkabir Hall, Humanities Faculty		online: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-2/1/en	
Chair: Meysam Sephidkhosh		Time: 15:30 – 16:45 (Tehran Time)	
No.	Presenter	Title	Time
1	Ahmad Faizuddin Ramli	A Comparative Theology on the Problem of Evil in Islam and Buddhism: Exploring the Doctrines of al-Ibtala' and Dukkha	15:30 – 15:50
2	Mohammad Amin Mostajir	Virtue Epistemological Considerations on the Problem of Evil	15:50 – 16:10
3	Mehmet Ata Az	Does Evil Actually Exist? An Evaluation of the Views of Avicenna and Thomas Aquinas	16:10 – 16:30
Q&A			16:30 – 16:45

استراحت ● - ۱۶:۴۵ تا ۱۷:۰۰

نشست یازدهم: مطالعات ادیان و مسئله شر			
مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1		حضور: سالن ناصر خسرو، دانشکده علوم انسانی	
دبیر نشست: مریم سالم		زمان: ۱۷:۰۰ تا ۱۸:۱۵	
زمان	عنوان	سخنران	ردیف
۱۷:۰۰ تا ۱۷:۱۵	شروع و تعارض آنها با اطلاق صفات کمالی خداوند دستاویزی برای رد توحید و تحکیم آموزه بنیادی دین مزدیسنی (مزدآپرستی)	خدیدجه رحمتی	۱
۱۷:۱۵ تا ۱۷:۳۰	مقایسه طرز تلقی آیین اسلام و آیین هندو نسبت به شروع و رنج	حمید خسروانی	۲
۱۷:۳۰ تا ۱۷:۴۵	تفاوت مواجهات اسلامی و مسیحی با پدیده شر با تکیه به دو آموزه تجسد و آگاهیه	حامد قدیری	۳
۱۷:۴۵ تا ۱۸:۰۰	شر معرفت‌شناختی در کتاب ایوب	مریم سالم	۴
۱۸:۰۰ تا ۱۸:۱۵	پرسش و پاسخ		

12 th Session			
in-person: Amirkabir Hall, Humanities Faculty		online: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-2/1/en	
Chair: Mohammad Mahdi Fallah		Time: 17:00 – 18:15 (Tehran Time)	
No.	Presenter	Title	Time
1	Rasoul Rahbari Ghayani	John Hick's Soul-Making Theodicy	17:00 – 17:30
2	Lukas Wiesenhütter	Theory and Practice in Dialogue: Approaching the Evidential Problem of Evil in Islamic-Christian Comparative Theology	17:30 – 18:00
Q&A			18:00 – 18:15

اختتامیه ۱۸:۱۵ تا ۱۹:۰۰

حضور: سالن ناصر خسرو، دانشکده علوم انسانی | مجازی: skyroom.online/ch/iapr/cpr2024-1